
Datum : 22 juni 2017
Kenmerk : ASD20170007
Aan : het college van B en W van de Gemeente Oss
Betreft : advies Kwalitatieve Maatwerkvoorziening Huishoudelijke Zorg 2018 en opheffen HHV

Geacht college,

Op 21 juni 2017 ontving de Adviesraad Sociaal Domein het verzoek om een advies uit te brengen op de aangepaste HVT regeling 2018, nu Kwalitatieve Maatwerkvoorziening Huishoudelijke Zorg (KMHZ) geheten.

De Adviesraad Sociaal Domein is tevreden met het tussentijds overleg wat met enkele leden van de kenniskring Wmo en uw ambtenaren is gevoerd om te komen tot de wijziging van de huidige regelingen HHT en HHV in de regeling KMHZ. Het thans voorliggende stuk zou men mogen zien als een resultante van een startende co-creatie tussen de beleidsambtenaren van gemeente Oss en de Advies Raad Sociaal Domein. Voor beide partijen nog wat onwennig wellicht. Zo was er blijkbaar onduidelijkheid of er alsnog een officieel advies aan de ASD gevraagd moest worden.

De Adviesraad Sociaal Domein wil zijn waardering uitspreken voor de goede samenwerking met de betrokken ambtenaar. Deze vorm van coproductie wordt door ons ervaren als een zeer vruchtbare vorm van samenwerking. De Adviesraad Sociaal Domein ziet dat dit de belangen van alle burgers, betrokken bij de uitvoering van regelingen binnen het sociale domein, het beste dient.

We kunnen ons op hoofdlijnen vinden in de voorgedragen acties ten aanzien van het voorliggende beleidsstuk KMHZ.

Er is wel op een aantal punten nog een verschil in visie en de uitwerking van het beleid tussen de Adviesraad Sociaal Domein en de gemeente overgebleven. Daar willen wij in dit advies aandacht voor vragen.

Opheffen HHV

Het opheffen HHV heeft onze instemming. De regeling voor huishoudelijk hulp dient ten goede te komen aan de burger die dit echt vanuit zijn beperkingen nodig heeft. Omdat een deel van de benodigde middelen overgeheveld is naar deze regeling ontstond een tekort om meer maatwerk te kunnen leveren waar het echt nodig is. Bovendien leidt het tot een subsidie voor de welgestelde burger die huishoudelijke hulp best zelf kan betalen.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert:

Hef de regeling HHV op en laat alle middelen ten goede komen aan de regeling KMHZ.

Ophogen lumpsum KMHZ

Het ophogen van het budget KMHZ heeft onze instemming. Wij zijn het echter niet eens met deze vorm van bekostiging.

Een lumpsum ondermijnt de mogelijkheid om tot maatwerk te komen daar waar algemene normen en bijpassende uren/budgetten worden gehanteerd.

De gemeente Oss is gaan werken met het Lumpsum-systeem en heeft de invulling van de toekenning neergelegd bij de zorgleverancier. De gemeente gaf aan of hulp geboden werd of niet. De invulling van het besluit lag bij de zorgleverancier. Beide systemen hebben voor een aantal mensen negatief gewerkt. De Lumpsumregeling heeft ervoor gezorgd dat er een soort van eenheidsworst werd gecreëerd, waarbij bijna iedereen eenzelfde voorziening kreeg. Alles moest zoveel mogelijk binnen de lumpsumvergoeding passen en afwijken was een heel gevecht. Van maatwerk was dan in de meeste gevallen ook geen sprake. Dit kon op deze manier worden toegepast omdat de zorgleverancier zelf bepaalde hoeveel tijd er besteed werd per casus. En heel vaak kwam men uit op een standaardvoorziening.

Een aantal mensen hebben naast hun "maatwerk" ook gebruik moeten maken van de HHT-regeling om hun huishouden op orde te houden.

Er zijn mensen die door de HHT-regeling extra uren bij hebben moeten kopen omdat de "maatwerkvoorziening" tekort schiet. Er zijn gevallen bekend waarbij de familie extra uren bijkoopt om het werk gedaan te krijgen.

Wij blijven aansturen op goed maatwerk en de rol van de zorgleverancier moet beperkt worden tot het leveren van diensten. Een onafhankelijke instantie moet gaan bepalen wat er aan hulp nodig is, zo heeft ook de Centrale Raad van Beroep enkele keren besloten. De zorgleverancier mag als belanghebbende geen invloed hebben op de omvang van de voorziening en de kosten per individuele casus.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert:

Kom tot levering van individueel passend maatwerk. Een lumpsum belemmert dit. Zorg bij elke individuele cliënt voor een passend budget bij diens onafhankelijke intake(zie hieronder) en de bepaling van de omvang van diens zorgbehoefte.

Cliëntondersteuning en onafhankelijke intake.

Tijdens ons overleg met de ambtenaar hebben we aangedrongen op een onafhankelijke indicatie waarbij een onafhankelijke partij de indicatie zou vaststellen. De rol van de zorgleverancier is veel te groot en die heeft wel degelijk een eigen belang bij het vaststellen van de hoeveelheid hulp die wordt aangeboden. We kregen de indruk dat er geluisterd werd naar deze argumenten, zeker omdat ook de Centrale Raad van Beroep hierin uitspraken heeft gedaan.

Ook hebben we gesproken om te indiceren aan de hand van de vroegere CIZ-lijsten, waarmee de cliënten duidelijkheid kregen over de tijd en frequentie die aan hen wordt

toegekend. Hiermee krijgen cliënten een veel betere mogelijkheid om tegen het besluit in beroep te gaan of bezwaar aan te tekenen. Nu is dat moeilijk omdat globaal wordt vastgelegd wat er gaat gebeuren.

Ook hierin heeft de Centrale Raad van Beroep uitspraken gedaan en die komen er op neer dat er aan de hand van objectieve normering de hoeveelheid hulp moet worden vastgesteld. De vroegere CIZ-lijsten worden hierbij als voorbeeld genoemd.

We hebben ook in het overleg de cliëntenondersteuning ter sprake gebracht. Er zijn veel mensen die niet op de hoogte zijn van de mogelijkheid om cliëntenondersteuning te krijgen. Ondanks de schriftelijke informatie die wordt uitgegeven bij de aanvragen blijkt telkens weer de onbekendheid van cliëntenondersteuning. Dit zien we ook terug bij de cliënt ervaringsonderzoeken(CEO).

We hebben voorgesteld om direct bij de aanvraag MEE in te schakelen zodat die kunnen onderzoeken of cliëntenondersteuning gewenst is. Dit kan middels een telefoongesprek of bij een bezoek aan de cliënt thuis.

Wij hechten grote waarde aan onafhankelijke cliëntondersteuning omdat mensen vaak overrompeld worden door alle informatie die zij tijdens het keukentafelgesprek krijgen. Zeker de onbekendheid met deze materie en de afhankelijke positie die zij menen te hebben, draagt niet bij aan een goed en volledig gesprek waarbij de cliëntbelangen volledig zijn besproken.

Het liefst zouden wij zien dat er altijd een onafhankelijk ondersteuner bij het gesprek aanwezig is. Uiteraard blijft het altijd een keuze van de cliënt zelf om hier gebruik van te maken.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert:

Regel dat elke cliënt op de hoogte is van de mogelijkheid tot onafhankelijke cliëntondersteuning en ga na of men hiervan gebruik wil maken. Zorg voor objectief meetbare parameters waarop de toekenning van de voorziening gebaseerd wordt, bijvoorbeeld die van de voormalige CIZ indicatiestelling.

Haal de intake weg bij de aanbieder(s) en laat dit door onafhankelijke deskundigen plaats vinden.

Stapeling eigen bijdrage(n)

Veel cliënten die gebruik maken van voorzieningen in het sociaal domein hebben een multi-problematiek. Bij diverse regelingen krijgen zij te maken met het heffen van een eigen bijdrage. Dit kan leiden tot een stapeling aan eigen bijdragen waarbij men al snel onder het niveau van het bestaansminimum belandt.

De Adviesraad Sociaal Domein adviseert:

Laat in situaties waarin men kan verwachten dat er gebruik wordt gemaakt van meerdere (subsidie)regelingen er in overleg en toestemming van de cliënt een

verwijzing plaats vinden naar een instantie die de cliënt behulpzaam kan zijn bij het voorkomen van stapeling eigen bijdrage.

Tenslotte willen wij nogmaals benadrukken dat de Adviesraad Sociaal Domein het op prijs heeft gesteld bij het tot stand komen van de beleidswijziging betrokken te zijn geweest.

Met de hierbij uitgebrachte adviezen hopen wij een positieve bijdrage te kunnen leveren aan een zorgvuldig opgesteld beleid en de uitwerking van het beleid in de praktijk. Dit alles in het belang van de, veelal kwetsbare, burgers welke in hoge mate afhankelijk zijn van een goede uitvoering van het beleid in het sociaal domein.

De Adviesraad Sociaal Domein ziet uw antwoord met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Elisabeth Romanillos, vice voorzitter
Adviesraad Sociaal Domein

Mart van Wanrooij, voorzitter kenniskring Wmo
Adviesraad Sociaal Domein